

L'acolliment lingüístic: curs per a professors de col·lectius de nova immigració

L'any 1999 va tenir lloc a Girona, per iniciativa del Grup d'Immigració de la Comissió d'Organismes i Serveis per a la Normalització Lingüística de Girona i la Direcció General de Política Lingüística, el Curs per a professors de col·lectius de nova immigració L'acolliment lingüístic (vegeu *LLENGUA I ÚS* número 18).

L'èxit del curs, tant per l'assistència com pels continguts i per la feina feta, va fer que els organitzadors proposessin de fer-ne una segona edició, que es va dur a terme l'últim trimestre del 2001.

En la fase de preparació d'aquest segon curs a Girona el Grup d'Immigració i el Gabinet de Didàctica de la Direcció General de Política Lingüística van veure la necessitat de fer-lo extensible a Barcelona, Lleida i Tarragona tenint en compte les conclusions de Girona i adequant el programa a les necessitats dels col·lectius que treballen en l'àmbit de la immigració en cada territori.

Tant a Tarragona i Tortosa com a Lleida l'adequació del programa del curs, tal com es va fer a Girona, es va fer en el marc d'un grup de treball amb participació d'organismes diversos. La descentralització organitzativa a través dels serveis territorials del Departament de Cultura ha fet possible un tractament de la matèria adaptat a les particularitats sociolingüístiques de cada zona, cosa sempre important però especialment en les qüestions relacionades amb la nova immigració. I el fet que els cursos, seguint l'esperit de coordinació esmentat, hagin estat oberts a professorat —i, en el cas de Lleida, també a altres persones interessades— d'administracions i d'entitats diverses, ha permès l'intercanvi i el diàleg entre professionals d'adscripcions diferents, un dels objectius que s'havien marcat.

Per a Barcelona la proposta és de dues jornades de treball per a aquest any 2002 organitzades per la Direcció General de Política Lingüística i amb la col·laboració dels diferents organismes que treballen en l'àmbit de la nova immigració. Estan previstes conferències, una taula rodona, presentacions diverses, exposició de materials... a l'entorn de tres temes: llengua, cultura i didàctica.

Tot seguit publiquem els textos de les conclusions dels tres cursos de l'any 2001 —les conclusions del curs de Girona de l'any 1999 es van publicar al número 18 d'aquesta revista. Hi podreu veure com han sorgit arreu les qüestions més bàsiques: Què hem de fer per garantir als nouvinguts, tal com garantim a la resta de ciutadans i per evitar la discriminació lingüística, el dret al coneixement de la llengua catalana? Ens cal un model d'integració propi? I d'altres igualment importants: Com s'ha d'acostar el professional a aquests col·lectius per facilitar el seu apropament a nosaltres i una integració respectuosa per a tothom? Quines eines necessita —informació prèvia sobre els diferents col·lectius, formació didàctica, materials d'ús intern i per a l'alumne, accés en aquests materials...?

Hi llegireu també conclusions comunes, com que cal tractar el dret a conèixer i usar la llengua catalana com un dret transversal, paral·lel i comú a tots els altres drets socials, no posterior i secundari, o que és imprescindible la coordinació dels esforços públics i continuar amb aquesta formació específica del professorat implicat. Atenent a aquesta darrera necessitat, avancem la previsió d'organitzar nous cursos l'any 2003. Esperem que siguin tan profitosos com els anteriors.

Autors

Grup d'Immigració
de la Comissió d'Organismes
i Serveis per a la Normalització
Lingüística a Girona

Girona: crear uns criteris d'acolliment bàsics que siguin un marc de referència

La tardor del 2002 es va fer, a Girona, el curs L'acolliment lingüístic: segon curs per a professors de col·lectius de nova immigració. Els objectius del curs eren, d'una banda, impartir coneixements i recursos per facilitar l'ús del català com a llengua d'ensenyament al professorat de col·lectius d'adults poc o gens alfabetitzats de la nova immigració, i de l'altra, permetre l'intercanvi i el diàleg entre aquests professionals.

En aquesta edició hi van participar una seixantena de professionals provinents d'escoles d'adults, del Consorci per a la Normalització Lingüística i d'altres organismes i entitats que es dediquen a la formació d'immigrants. El curs, tal com es va fer en la primera edició, que va tenir lloc durant la tardor del 1999, es va estructurar en quatre blocs: un de coneixement cultural dels col·lectius d'immigrants i de les societats d'on provenen; un segon bloc de teoria de la didàctica; el tercer, dedicat a la presentació de materials i experiències didàctiques, i l'últim bloc, d'elaboració de les conclusions.

Aquest document que us presentem són les reflexions finals fetes pels alumnes en l'última sessió, sobre la base d'un guió previ de discussió. Tant la programació del curs com el guió i, per tant, aquestes conclusions, pretenen avançar en la reflexió prenent com a punt de partida les conclusions del primer (vg. *LLENGUA I ÚS* núm. 18, p. 77-78), així que no s'hi tracten aspectes ja vistos en aquelles, encara que hagin tornat a sorgir en els debats, si no és per ampliar-los o aprofundir-hi.

Integració lingüística dels immigrants

L'ús social de la llengua al nostre país dificulta que els nous immigrants vegin la llengua catalana com un element d'identificació amb la societat d'acollida: l'Administració de l'Estat, primera instància que els atén, ho fa en castellà, i fins i tot els professionals de les administracions catalanes i els nadius catalanoparlants solen dirigir-s'hi en castellà. D'altra banda, la concentració de nous immigrants en àrees urbanes que ja des de sempre han constituït guetos lingüístics de la immigració anterior, no contribueix gens ni mica a la integració dels nouvinguts.

Perquè es produeixi la identificació amb la nostra llengua i la nostra cultura, primer de tot l'immigrant ha de saber què és Catalunya i què és el català. La negligència d'aquesta informació en realitat conté la negació d'un dret: si l'immigrant no sap què és el català difícilment podrà exercir el dret que tenen tots els ciutadans i ciutadanes de Catalunya —també els nouvinguts— de conèixer i utilitzar la nostra llengua.

A Catalunya, la integració dels immigrants no és factible si es deixa en un segon terme aquest dret, ni que sigui esgrimint l'existència d'uns drets socials bàsics i inajornables (habitatge, salut, treball, coneixement del castellà...), cosa que en la pràctica no fa sinó situar la llengua catalana en l'apartat dels drets accessoris. Saber català i parlar-lo és un dret que s'ha de tractar no aïlladament ni després de tractar altres drets que propicien la inte-